

Tekst 2

Het beeldscherm: mijn grote liefde en mijn tiran

(1) Iedereen heeft wel een latente verslaving. Als je boft, is het er een die iedereen toejuicht, zoals het bellen met vrienden of hard werken.
5 Als je pech hebt, is het cocaïne en als je nog grotere pech hebt, is het alcohol.

(2) Mijn zwakke plek is dat ik beeldschermgevoelig ben. Televisie
10 was mijn eerste verslaving, en wat voor een. Mijn troost, mijn opvoeder,

mijn grote liefde en uiteindelijk mijn tiran, die mijn leven zowel verrijkte als saboteerde. Later kwam er
15 gamen bij. Lang voor de Playstation, de Nintendo, ja, zelfs vóór de Atari had je de speelhallen, met fantastische 'videogames'. In Utrecht had je een speelhal aan de
20 Oudegracht die zijn fruitmachines één voor één verving door gamekasten, zo lucratief waren ze.

Computergraphics waren in die tijd, voordat de thuiscomputer bestond, niets minder dan magisch en ik verbraste er al mijn zakgeld aan. Honderden guldens joeg ik erdoorheen. Echte schade leverde dat niet op, want ik had geen werk of gezin en op het gymnasium haalde ik braaf mijn zesjes.

(3) Maar vroeg of laat breekt zoiets je op. Er is een foto van mij met mijn pasgeboren baby op schoot, mijn armen om hem heen en in mijn handen de Playstationbediening. Hij brult en ik probeer me te concentreren op het spelen van *Grand Theft Auto: Vice City*. Ik zit in een verdomd moeilijke missie, want ik moet een bende die een pakhuis beschermt neerknallen vóór de politie arriveert en ja, dan kan men zich niet veroorloven te stoppen voor een poepluier, flesje of wat het ook is dat de baby wil. In de film *Trainspotting* zit een scène waarin acteur Ewan McGregor en zijn heroïneverslaafde kornuiten een baby laten doodgaan omdat ze te druk zijn met trippen. Deze foto lijkt daar iets te veel op. Misschien vindt u dat ik overdrijf. Maar bedenk dat het met Kerstmis was. Zijn eerste kerst. Die nieuwjaarsdag heb ik dan ook de Playstation en alle games die erbij zaten bij het vuilnis gekwakt, want wie zichzelf te dik vindt, moet geen chips in huis hebben, nietwaar? Ik troostte mij met de gedachte dat er

nu ergens iemand kraaiend van pret gratis zat te genieten van mijn duurbetaalde computergame *Ratchet & Clank: Locked & Loaded*.

(4) De baby op die foto is inmiddels negen jaar en blijkt hetzelfde verslavingsgen te dragen. Hem losscheuren van televisie of iPad gaat gepaard met veel geschreeuw en gedreig – en dan heb ik het niet over mij. Ik kan hem fysiek nog net de baas, maar over een paar jaar zal ik een stroomstootwapen en traangas nodig hebben. Of ik moet hem op zijn twaalfde aan een gezin en een baan helpen – er zijn landen waar dat prima kan – want dat was uiteindelijk wat mij op het rechte pad bracht.

(5) Tot nu. Laatst pakte ik de iPad, opende een spelletje uit zijn mapje en weg was ik. Ik sliep niet die nacht en krikte zijn *highscores* zo ver op dat ik onmiddellijk werd gesnapt. Niet dat hij boos was. Hij vond het geweldig dat hij eindelijk iemand in huis had met wie hij over games kon praten, bijvoorbeeld over de ideale plaatsing van kanonnen in zijn *Clash of Clans*-dorp of over welke held hij het beste in dit of dat level van *Kingdom Rush* moest inzetten. (Bij zijn moeder hoeft hij daar niet mee aan te komen, dat is een vrouw namelijk.)

(6) Ik heb nu een paar oude Kuifjes en Guust Flaters¹⁾ gekocht – mijn methadon²⁾.

naar: Thomas van Luyn
uit: de Volkskrant, 13 juni 2015

Thomas van Luyn (1968) is cabaretier en schrijver.

noot 1 *Kuifje* en *Guust Flater* zijn Belgische stripboekenreeksen met gelijknamige hoofdfiguren.

noot 2 Methadon is vooral bekend als afkickmiddel voor heroïneverslaafden, aan wie het als vervangingsmiddel voor heroïne wordt aangeboden.

Tekst 2 Het beeldscherm: mijn grote liefde en mijn tiran

1p 26 Wat hielp volgens tekst 2 de ik-figuur in deze tekst om van zijn verslaving af te komen?

Tekst 2 suggereert een aantal nadelen die de ik-figuur ondervond of had kunnen ondervinden van zijn beeldschermverslaving.

3p 27 Noem vier van deze mogelijke nadelen.

1p 28 Wat is blijkens de tekst voor de ik-figuur tegenwoordig een plezierige bijkomstigheid van diens beeldschermgevoeligheid?
Geef antwoord in een of meer volledige zinnen en gebruik voor je antwoord niet meer dan 20 woorden. Geef geen voorbeelden.

In het tekstgedeelte dat bestaat uit alinea 1 tot en met 3 van tekst 2 worden uitspraken gedaan waarmee de ik-figuur de ernst van zijn beeldschermverslaving relativeert.

4p 29 Noem vijf van deze relativerende uitspraken.
Geef antwoord in een of meer volledige zinnen en gebruik voor je antwoord niet meer dan 60 woorden.

“(Bij zijn moeder hoeft hij daar niet mee aan te komen, dat is een vrouw namelijk.)” (regels 91-94)

1p 30 Leg uit welke opvatting gesuggereerd wordt in bovenstaande uitspraak.
Geef antwoord in een of meer volledige zinnen en gebruik voor je antwoord niet meer dan 20 woorden.

In tekst 2 wordt regelmatig gebruikgemaakt van overdrijvingen.

2p 31 Citeer uit alinea's 4 tot en met 6 drie afzonderlijke zinnen waarin deze stijlfiguur sterk naar voren komt.

1p 32 Met welke van de onderstaande beschrijvingen is de toonzetting van tekst 2 het beste te typeren?

De toonzetting van de tekst is vooral te typeren als

- A arrogant en moraliserend
- B humoristisch en met zelfspot
- C laconiek en zonder tact
- D streng maar begripvol

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.